

Traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimas Šiaulių miesto ugdymo įstaigose

Per einamuosius metus Šiaulių miesto ugdymo įstaigose planuojama prarvesti užsiėmimus traumų ir sužalojimų prevencijos tema mokyklų bendruomenėms.

Planuojami renginių ir dalyvių skaičių nurodomas Šiaulių miesto savivaldybės valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų bazinių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų 2025 metų plane pateiktame Šiaulių miesto savivaldybės internetinėje svetainėje <https://www.sveikatos-biuras.lt/baziniu-visuomenes-sveikatos-prieziuros-paslaugu-teikimas/>

SUŽALOJIMŲ APIBŪDINIMAS IR PREVENCINĖ SĄVOKA

Sužalojimas yra ūmus, stiprus mechaninis, cheminis, terminis, elektros ar jonizuojančios radiacijos poveikis žmogaus kūnui, kuris viršija žmogaus tolerancijos slenkstį. Skiriamos dvi didelės sužalojimų grupės: tyčiniai ir netyčiniai.

Tyčiniai sužalojimai: apima visus smurtinius sužalojimus – kitų asmenų smurtą, karus, savęs žalojimą, vaikų nepriežiūrą. Jų prevencijai reikalingas bendras socialinių darbuotojų, psichologų, teisėsaugos, sveikatos specialistų ir daugelio kitų visuomenės narių darbas.

Netyčiniai sužalojimai – transporto įvykiai, nukritimai, skendimai, nudegimai ir kt. Šiuo atveju dažnai naudojamas terminas „nelaimingi atsitikimai“, tačiau pastebėtina tai, kad jis nėra teisingas. Pasaulio sveikatos organizacija teigia, kad visi sužalojimai yra nuspėjami ir jų galima išvengti, jie nepriklauso nuo sėkmės veiksnio. Dėl šios priežasties terminas „nelaimingi atsitikimai“ yra nevartotinas. Taigi, netyčiniai sužalojimai yra nuspėjamų ir išvengiamų įvykių rezultatas.

Sužalojimų prevencija – tai veiksmai ar intervencijos, skirtos užkirsti kelią jų atsiradimui, siekiant sumažinti jų skaičių ir rimtumą. Svarbu nustatyti galimas grėsmes vaiko aplinkoje ir pakeisti aplinką ir elgesį.

PREVENCINĖS PRIEMONĖS

1. **Švietimas** – keičia visuomenės ar atskirų grupių (šeimos, specialistų, politikų ir kt.) požiūrį ar elgesį. Pvz., vaikų eismo saugos mokymas vaikams.
2. **Inžinerinės priemonės** – dizaino ir struktūros modifikacijos, aplinkos pritaikymas, kad būtų labiau sumažintas galintis kilti pavojus ar galimas patirti sužalojimas, pvz., automobilių kėdučių dizaino tobulinimas.
3. **Teisės normos** – nustato kasdienio gyvenimo elgesio taisykles, pvz., saugos diržų naudojimas, dūmų detektoriai, žaislų saugos standartai.

Efektyviausia, kai visos trys priemonių grupės taikomos kartu.

Naudingi šaltiniai tėvams apie vaikų sužalojimų prevenciją:
https://www.hi.lt/uploads/Sveikatos%20stiprinimo%20centras/Programos%20ir%20projektai/Metodine_s_rekomendacijos_vaiku_s.pdf